

• משהו לנפש •

פנינה מפרשת השבוע

פרשת שמיני יבכו

לעולם לא נשכח את רגעי הדמדומים של שושן פורים תשפ"ב. בשיאה של השמחה, כאשר היין נשפך כמים ובני-ישראל מבקשים לשמר עוד מעט מהרוממות של חג הפורים, הבשורה הגיעה. ברגעים הראשונים רק הודיעו בבהילות ששר התורה התמוטט, שר' חיים קנייבסקי עובר החיאה. כמה דקות אחר כך כבר התפשטה הידיעה המרה. נצחו אראלים את המצוקים. גדול-הדור, מרן שר התורה, נלקח מעמנו.

תחושת היתמות אינה ניתנת לתיאור. דמותו הגדולה והחד-פעמית של הגר"ח קנייבסקי נעקרה מחיינו בחטף. קשה להסביר מה היה היהודי הישיש הזה עבור מליוני אנשים בעולם. דמות האב, המגדלור שהפיץ אור אדיר מתוך ביתו הדל ברחוב רשב"ם. מליוני אנשים מכל הסוגים ראו בו אות ומופת, דתיים ושאינם, ישישים עם צעירים. די היה להתבונן במאות אלפי האנשים שהלכו אחר מיטתו השבוע כדי להבין שר' חיים היה משהו אחר. נדיר. נשבה ארון האלוקים.

וכמו סימן משמים, פרשת השבוע – פרשת שמיני – מתארת את מיתתם של קדושי-עליון, נדב ואביהו בני אהרן. **וְאֶחֱיֶיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְכוּ אֶת הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרְף ה' (ויקרא, י.ו).**

המילים הללו מתארות במדויק את תחושת האבל השוררת על כולנו.

כל בית ישראל, יבכו.

ראיתי פירוש נפלא של רבי אברהם דאנציג זצ"ל, מחבר הספר 'חיי אדם'. פירוש אותו אמר בהספדו על מחותנו הגאון מוילנא. חז"ל מלמדים אותנו במסכת ברכות כי הרואה קדרה בחלמו יצפה לשלום. מדוע? מים ואש אינם יכולים לחיות יחד. אם יש יותר מדי מים הם מכבים את האש ואם יש יותר אש הם מכלים ומאדים את המים. הקדרה שעומדת ביניהם מאפשרת למים להתחמם לאור האש, להגיע לרתיחה ולשיא הפוטנציאל שלהם. כך גם האש וגם המים מביאים את התועלת הרצויה. האש מתחממת והמים מתחממים. הקדרה שעומדת ביניהם מאפשרת את השלום. שלום בו כל אחד מביא את כל הטוב הטמון בו ויחד יוצרים עולם מתוקן וטוב.

כך הסביר רבי אברהם: בכל עת ובכל זמן מידת הדין מתוחה. אש הקטרוג מלהטת ומאימת להחריב את העולם. אך הצדיקים בתורתם שנמשלה למים מאזנים את האש. ב'מים החיים' – תורת ה' אותה הם לומדים ובה הם שקועים כל ימיהם – הם אינם מאפשרים לאש לשלוט ולמידת הדין לקטרג. אך כאשר צדיק מסתלק מן העולם, המים שבקדרה נעלמים. התורה שהגנה על הדור חסרה.

לשם כך יש לנו את ה'מים' שלנו – את נאד הדמעות. כאשר אנו בוכים ומצטערים על פטירתו של האדם הגדול, גם אם אנו רחוקים מעוצם ידיעת תורתו, אנו מצליחים למלא במשהו את החלל. המים והדמעות שלנו עומדים מול אש הקטרוג ומלמדים כי נצח ישראל לא ישקר. גם אם לא הגענו לדרגות של ר' חיים, אלו הן השאיפות שלנו והוא היה דמות המופת שלנו.

זכיתי לראות מילדותי את הרב זצ"ל, המלאך הזה שתמיד חי חציו פה וחציו בשמים, זכיתי להתברך ממנו ולהבין שנמצא כאן אדם אחר.

חשוב לי לשתף בברכה שתמיד היה אומר למי שביקש להתברך לגדול ולהיות תלמיד חכם: אם תלמד תהיה תלמיד חכם. אין פתרונות קסם, גדלות אמיתית מגיעה מתוך עבודה עצמית, פנימית ותמידית.

גדולה האבדה. לאלו שהכירו באופן אישי וגם לאלה שלא. עלינו לדעת כי נוכחותו הגנה עלינו, על כל אחד ואחת מאיתנו. איבדנו אבידה גדולה והאחריות עכשיו מוטלת על כתפי כולנו. עלינו לאחוז בשולי גלימתו, למלא את הקדרה במים ובדמעות. דמעות של אבל המהולות בדמעות של תקווה. דמעות המכירות באבדן הגדול ויחד עם זאת מבקשות ללכת בדרכו, לגעת בקצות דרכיו ולנסות להתרומם מעט, בזכותו ובדרכו.

שבת שלום!
אליהו אילני